

Bruk av enteralt forbruksmateriell til hjemmebruk

Gjelder for:	Administrasjon/Fag og forskning/Teknologiavdeling/Behandlingshjelpemidler
Dokumenttype:	Retningslinje
Sist endret:	07.10.2024

1. HENSIKT

Dette er en sammenfatning av flere produkters veiledning på bruken av enteralt forbruksmateriell til hjemmebruk. Vi gjør oppmerksom på at veiledningene kan ha endret seg fra denne retningslinjen ble laget. Hensikten er å sikre god bruk og rengjøring av enteralt forbruksmateriell til hjemmebruk og for å unngå infeksjoner.

2. ANSVAR

Hjemmesykepleie, pårørende og pasienter som bruker enteralt utstyr i hjemmet.

3. FREMGANGSMÅTE

Utfør håndhygiene før du kommer i kontakt med enteralt forbruksmateriell.

3.1 Inneliggende nesesonde, Peg, gastrostomitube, knapp:

3.1.1 Nesesonde: legges inn på sykehus eller hjemme. Se egen prosedyre for nasogastrisk sone i EK, SiV. Byttes når den har falt ut, eller etter ca. 4- 6 ukers bruk. Bytt nesebor når det byttes nesesonde (Kilde: 5.1)

Skyll nesesonden med vann før og etter bruk. Skyll med minimum 20 ml vann. Skyll daglig x1 vis nesesonden ikke er i bruk. Når det gis kontinuerlig ernæring, skyll x 3 pr dag.

3.1.2 PEG: PEG opereres inn på sykehuset, og kan ikke byttes selv hjemme, men må skiftes på poliklinikk for fordøyelsessykdommer eller barneavdeling. Peg kan ligge inne lenge, flere måneder, hvis den virker og ikke skaper problemer for pasienten.

Observer om sonden ligger passe stramt. Dette gjøres ved å trekke forsiktig i Pegen slik at den indre stoppeplaten ligger inntil ventrikkelveggen. Deretter justeres den ytre stoppeplaten slik at den er 5-10 mm fra huden (Kilde: 5.2)

Det ytterste Y stykke og klypen kan byttes hvis det går i stykker. Skyll Peg med vann før og etter bruk. Skyll med minimum 20 ml vann. Skyll daglig x1 vis Pegen ikke er i bruk. Når det gis kontinuerlig ernæring, skyll x 3 pr dag.

3.1.3. Gastrostomitube: Denne kan byttes hjemme. Kan sitte 3-6 måneder. Hos noen må den skiftes oftere, når den faller ut eller er tett. Kontroller vann i ballongen èn gang i uken. Ta ut vannet med en sprøyte og se om det er samme mengde vann som er satt inn. Sett inn nytt vann, bruk springvann. Vannet kan brukes til å finjustere hvor tett gastrotuben sitter. Bruke mellom 4-6 ml vann (Kilde: 5.2)

Hvis man ved skifte av vann i ballong ser at den har mistet mye av det volumet som ble satt inn, må dere skifte gastrotuben.
Skyll gastrotuben med vann før og etter bruk. Skyll med minimum 20 ml vann.
Skyll daglig x1 vis gastrotuben ikke er i bruk.
Når det gis kontinuerlig ernæring, skyll x 3 pr dag.

3.1.4 Knapp: Blir tilpasset til riktig lengde og tykkelse på sykehuset første gang. Videre byttes denne hjemme. Kan sitter 3-6 måneder, men hos noen må den skiftes oftere, når den faller ut eller er tett.

Det anbefales å vri knappen rundt daglig. Vær nøye med å holde huden tørr rundt gastrostomien.

Kontroller vann i ballongen en gang i uken. Ta ut vannet med en sprøyte og se om det er samme mengde vann som er satt inn. Sett inn nytt vann, bruk springvann. Vannet kan brukes til å finjustere hvor tett knappen sitte (Kilde 5.3)

Hvis man ved skifte av vann i ballong ser at den har mistet mye av det volumet som ble satt inn, må dere skifte knappen. Eksempel: Dere vet at det er satt inn 4 ml vann forrige uke og nå er det kun 2 ml når dere tømmer. Da må knappen bytte før den faller ut.

Skyll knapp med vann før og etter bruk. Bruk mellomstykke. Skyll med minimum 20 ml vann.

Skyll daglig x1 vis knappen ikke er i bruk.

Når det gis kontinuerlig ernæring, skyll x 3 pr dag.

3.2 Problemløsning ved tett sonde:

Blir nesesonde, Peg, gastrotube eller knapp treg eller tett, kan det sette inn Cola eller Farris. La dette stå i noen minutter før det skylles med vann.

Man kan også forsøke å trekke opp ½ teskje Natron, blandet med lunket vann i en 10 ml sprøyte og sette den i gastrostomisonden. La det stå i 2-3 minutter før det skylles med vann.

3.3 Mellomstykker

Det finnes ulike typer mellomstikkets i lengde 5, 30 eller 60 cm. De finnes med og uten vinkel, og med og uten Y stykke. Det er viktig at pasienten får tilpasset riktig mellomstykke i forhold til behov.

Mellomstykker kan ved god hygiene brukes inntil 2 uker. De kan vaskes med såpe og vann, skylles godt og lufttørke.

Ved tilberedning av egen ernæring/hjemmelaget mat, eller bruk av oljebaserte medisiner som ikke lar seg så lett rengjøre, må mellomstykket skiftes daglig (Kilde: 5.7)

3.4 Ernæringssett til pumpe eller drypp.

Ernæringssett kan brukes i 24 timer, dvs. byttes x 1 pr døgn. For at dette skal være trygt er det viktig at følgende rutiner følges:

- Ta nytt ernæringssett hver morgen
- Sett sondeernæringsposen fast i ernæringssettet og fyll settet.
- Når posen med ernæring har blitt tom, la den tomme posen være på ernæringssettet til neste sondeernæringspose skal festes på. Da blir det ikke oppvekst av bakterier. Dette er et tett system (Kilde: 5.4 og 5.5)

3.5 Tilbehør til enteralt bruk:

Generelt kan det meste av tilbehøret vaskes med såpe og vann, skylles godt og lufttørkes. Enteralt forbruksmateriell kan brukes til det ikke virker som det skal, eller ikke virker rent lenger.

3.5.1 Sprøyter «engangs» Enfit:

Sprøyter «engangs», kan ofte brukes flere ganger. Vaskes og brukes til de er stygge eller ikke virker som de skal. Tas fra hverandre og vaskes i mildt såpevann.

- Sprøyter til sondeernæring kan byttes etter 3-4 døgn.
- Brukes de til vann kan de byttes etter en uke.
- Brukes de til oljebaserte medisiner eller hjemmelaget ernæring bytte de daglig.

3.5.2 Sprøyter «flergangs», Enfit

Disse er laget for å kunne tåle mye vask. Ulike leverandører operere med ulike antall vask. Det viktigste er at de brukes til de ikke virker som de skal, eller ikke oppleves rene lenger. Spor av mat eller medisin som får tørke og herde på sprøyten er vanskelig å fjerne ved rengjøring. Av denne grunn, bør sprøyter som skal gjenbrukes, rengjøres umiddelbart etter bruk (Kilde: 5.6)

4. GENERELT

Det er mye forbruksmateriell tilgjengelig for enteralt bruk, og det er flere leverandører av dette utstyret. Hver leverandør har ulike rammer for holdbarhet. Overordnet prinsipp er at dette utstyret er et rent utstyr, selv om det pakkes sterilt fra leverandører.

Behandlingshjelpemidler har ansvar for utdeling av forbruksvarer til disse pasientene. Ved spørsmål eller bestilling ta kontakt med avdelingen på nett eller telefon.

5. INTERNE REFERANSER

6. EKSTERNE REFERANSER

- 5.1 Nutricia (2019). Flocare nasogastrisk ernæringssonde, hentet 22.11.2021
- 5.2 KvinTo AS. Ernæring, gastrostomituber, hentet 22.11.2021
- 5.3 KvinTo AS. Ernæring, Mini-ONE-gastrostomiport, hentet 22.11.2021
- 5.4 Nutricia (2019). Flocare Infinity pumpesett, hentet 22.11.2021
- 5.5 Fresenius Kabi. Produkter, Amika pumpesett, hentet 22.11.2021
- 5.6 KvinTo AS. Ernæring, enterale sprøyter og propper, hentet 22.11.2021
- 5.7 KvinTo AS. Ernæring, mellomstykker, hentet 22.11.2021

7. VEDLEGG